

SCI-CONF.COM.UA

INNOVATION AND DEVELOPMENT IN WORLD SCIENCE

**PROCEEDINGS OF V INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MARCH 2-4, 2026**

**ZURICH
2026**

INNOVATION AND DEVELOPMENT IN WORLD SCIENCE

Proceedings of V International Scientific and Practical Conference

Zurich, Switzerland

2-4 March 2026

Zurich, Switzerland

2026

UDC 001.1

The 5th International scientific and practical conference “Innovation and development in world science” (March 2-4, 2026) MDPC Publishing, Zurich, Switzerland. 2026. 418 p.

ISBN 978-3-954753-21-5

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Innovation and development in world science. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Zurich, Switzerland. 2026. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/v-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-innovation-and-development-in-world-science-2-4-03-2026-tsyurih-shvejtsariya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: zurich@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2026 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2026 MDPC Publishing ®

©2026 Authors of the articles

СУДОВО-МЕДИЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЗАГИБЛИХ ОСІБ (МОЖЛИВОСТІ ТА ХИБНІ РЕЗУЛЬТАТИ)

Біляков Андрій Миколайович,

д.м.н., проф.

проф. каф. судової медицини та мед. права

Національний медичний університет

ORCID ID: 0000-0003-0660-9872

Михайличенко Борис Валентинович,

д.м.н., проф.

Зав. каф. судової медицини та мед. права

Національний медичний університет

ORCID ID:0000-0002-3546-4193

Зосіменко Володимир Вікторович

к.м.н.

Перший заст. начальника ДСУ «Головного бюро СМЕ МОЗ України»

м. Київ, Україна

Личман Тамара Василівна

Заст. начальника ДСУ «Головного бюро СМЕ МОЗ України»

м. Київ, Україна

Вступ. Зростання кількості записів в Реєстрі осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, яка за даними з відкритих джерел станом на травень 2025 року перевищувала 70 тисяч осіб [1], що демонструє стрімке зростання, порівняно з попередніми роками, корелює з кількістю тіл невстановлених осіб, яка на початок 2025 року становила 3200 [2].

Якщо на початку війни превалювала кількість масових жертв серед цивільного населення після ракетних ударів, то в подальшому саме репатрійовані тіла загиблих воїнів, кількість яких за кожний обмін останнім часом становить 1000 осіб, стали основними об'єктами для ідентифікації.

Системні законодавчі зміни в відомствах Міністерства внутрішніх справа та Міністерства охорони здоров'я спрямовані на поліпшення процесу ідентифікації та зменшення кількості невпізнаних тіл.

Ціль роботи. Дослідити можливість виникнення хибних результатів при

судово-медичній ідентифікації невідомих тіл.

Матеріали та методи. Під час війни масова загибель військових та цивільних осіб змінює вектор судово-медичної експертної діяльності, спрямовуючи його на процес ідентифікації. Масовість вражень, рунація тіл та виражені гнилісні зміни ускладнюють процес підвищують ризики отримання хибних результатів, що можуть мати серйозні правові, фінансові та етичні наслідки.

Ідентифікація в судово-медичному аспекті – це встановлення тотожності невідомої особи шляхом застосування комплексу криміналістичних, анатомічних, дактилоскопічних, одонтологічних та генетичних методів дослідження.

В сучасних умовах війни, що характеризується захопленням територій, процес ідентифікації загиблих осіб суттєво відтермінується в часі, що призводить до зміни зовнішнього вигляду тіла. Тому використання впізнавального методу як за матеріалами (Впізнавальна карта) так і особисто при огляді тіла є малоефективним. Саме тому дактилоскопічний метод, що ґрунтується на порівнянні папілярних візерунків пальців з наявною базою даних, стає методом вибору для експерта.

В Україні Постановою Кабінету Міністрів № 1214 від 25 вересня 2025 р. затверджено експериментальний проект з ідентифікації тіл (останків) осіб, загиблих (померлих) внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, за біометричними даними, зокрема, збір, зберігання та використання дактилоскопічних даних. Зокрема, передбачено створення автоматизованої дактилоскопічної ідентифікаційної системи, дактилоскопіювання та фотографування як живих осіб для створення порівняльної бази даних, так і тіл (останків) загиблих осіб для подальшої ідентифікації. В даному процесі судово-медичний експерт залучається в разі необхідності відновлення малюнку пальців при його руйнації. Подальша автоматична обробка та співпадіння в системі є підставою для додаткових слідчих дій, зокрема із залученням родичів та призначення молекулярно-генетичної експертизи. При цьому результати

дактилоскопічної експертизи за базами даних біометричних шаблонів національної системи біометричної верифікації та ідентифікації є достовірною інформацією про смерть особи відповідно до ч.1. статті 21 Закону України “Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин” [3].

При виражених гнильних змінах тіла також можливо використати і судово-стоматологічну ідентифікацію, що полягає в порівнянні стоматологічних карт, рентгенівських знімків та протезів з наявною базою даних. Відомий судовий одонтолог Alexander S. Forrest (2023) в науковій роботі вказує на важливу роль одонтології при ідентифікації невідомої особи та важливість медичних стоматологічних записів, як джерело порівняння, з наявним у експерта об’єктом ідентифікації. Тому Міністерство оборони в січні 2025 року повідомило про впровадження нових стандартів і технологій у цій сфері, зокрема, удосконалити ідентифікацію полеглих військовослужбовців шляхом експертного порівняння прижиттєвого та посмертного стоматологічного статусу [4]. Тепер під час лікування стоматологічні дані (знімки та карти) стають частиною електронного профілю, який можливо використати для порівняння при ідентифікації. Восени 2025 року на базі ДУ Головне бюро СМЕ МОЗ України було створено Центр ідентифікації та експертизи трупів, одним з напрямків роботи якого є судово-стоматологічна ідентифікація.

Не зважаючи на різноманіття методів, сучасним «золотим стандартом» ідентифікації є молекулярно-генетична експертиза (ДНК – аналіз), яка дозволяє порівнювати зразки біологічного матеріалу загиблого з його власними зразками (збережені зразки), зразками родичів або з іншими відомостями з національних баз даних. Хоча метод і характеризується високою точністю, однак потребує належного зберігання зразків, дотримання лабораторних стандартів, методик проведення та виключення контамінації.

В Україні з 2022 року діє Закон України « Про державну реєстрацію геномної інформації людини» який регламентує порядок відбору, обробки та використання генетичного матеріалу [6]. З того часу основну роль в

ідентифікації невідомих осіб взяло на себе МВС України та його експертно-криміналістичні центри. Об'єктами для отримання ДНК можуть бути кров, сперма, слина, волосся, зуби, кістки, інші тканини, де визначають ДНК-профіль, а саме вміст алелів в локусах ДНК. Для експертизи часто використовують діагностичні панелі, що визначають STR (short tandem repeat) локуси, які є некодуєчими ділянками і мають короткі послідовності від 3 до 7 нуклеотидів. В окремих випадках можуть визначати локуси статевих X та Y-хромосом. Генетичні властивості Y-хромосоми передаються виключно по батьківській лінії до синів у незмінену стані. Батько передає X-хромосому дочкам і вона може бути використана для встановлення батьківства, коли дитина жіночої статі. Сини отримують цю хромосому від матері, що може бути використано при встановленні спорідненості по материнській чи батьківській лініям. При гнилісних змінах тіла джерелом ДНК часто стають зуби та кістки [7], а також можуть бути мазки зі стінки аорти та стінки сечового міхура, які дозволяють отримати генетичний матеріал навіть при вираженому гнитті [8]. В бюро судово-медичної експертизи МОЗ України, далеко не в усіх областях є технічна можливість проведення ДНК експертиз із-за відсутності обладнання. Тому судово-медичні експерти лише вилучають біологічні об'єкти, а їх ДНК експертизу проводять в ДНДКЦ МВС. Однак саме судово-медичний експерт, оформлюючи лікарське свідоцтво про смерть, фактично ідентифікує особу, навіть якщо він це робить за даними слідства, яке встановило дану особу за результатами ДНК експертизи.

Ідентифікація особи, це не лише виявлення генетичного матеріалу, а й порівняння його з базою даних та безпосереднього визначення вірогідності співпадіння. Це забезпечується шляхом визначення унікальності зразків що співпали, тобто вірогідності того, що вони будуть єдиними в певній популяції. Наприклад абсолютно унікальним буде результат, що розрахований як 1 на 10 млрд, тобто на популяцію, що перевищує населення Землі. Гучний скандал в Україні, коли раніше ідентифікованого як загиблого солдата Назарія Далецького було повернуто після довготривалого полону, показав, що саме

інтерпретація результатів ДНК експертизи має вирішальне значення для ідентифікації. За інформацію з відкритих джерел відомо, що в цьому випадку експерт Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС визначив вірогідність співпадання як 99,99987 %, що було розцінено слідством як цілком достатньою для ідентифікації особи. Однак, з експертної точки зору, це фактично означає, що на 1 млн осіб буде 2 людини з таким же генетичним профілем, як і підекспертна особа. Тобто в Україні, де населення зараз становить біля 30 млн, таких буде 60 осіб.

Результати та обговорення. Ідентифікація невідомих осіб, це складний багатокомпонентний процес, який включає співпрацю багатьох відомств та потребує симбіозу даних різних досліджень для отримання достовірних результатів. В сучасних реаліях в Україні є всі можливості задля уникнення хибних результатів. Зокрема, широкомасштабне впровадження дактилоскопії та цифровізація одонтологічних даних зі створенням баз даних дозволяє отримати достовірні об'єкти для порівняння. Натомість проведення ДНК експертизи потребує не лише дотримання методичних рекомендацій щодо висвітлення результатів, а й розробку методичних матеріалів для слідства та судово-медичних експертів-танатологів, що дозволить уникнути хибних висновків.

Висновки. Таким чином, уникнення помилок при судово-медичній ідентифікації невідомих осіб потребує не лише комплексного підходу, а й покращення навчально-методичного забезпечення, підвищення кваліфікації судово-медичних експертів танатологів в питаннях ідентифікації, чіткого дотримання правил проведення експертизи та інтерпретації її результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. А. Коваленко. Понад 70 000 людей вважаються зниклими безвісти в Україні через війну. *Ukrainska Pravda*. 2025. 1 May. URL: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2025/05/01/7510142/> (дата звернення: 23.02.2026).
2. Майже 30 тисяч українців отримали статус зниклих безвісти з 2024

року. National Information Bureau. 2025. 08 January. URL: <https://nib.gov.ua/news>. (дата звернення: 23.02.2026).

3. Про реалізацію експериментального проекту щодо особливостей ідентифікації осіб, загиблих (померлих) у зв'язку із збройною агресією проти України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 верес. 2025 р. № 1214. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 23.02.2026).

4. У Збройних Силах впроваджують нові стандарти та технології стоматологічної допомоги. Ministry of Defense of Ukraine. 2025. 24 January. URL <https://mod.gov.ua/news/u-zbrojnih-silah-vprovadzhuuyut-novi-standarti-ta-tehnologiyi-stomatologichnoyi-dopomogi> (дата звернення: 23.02.2026).

5. Alexander Stewart Forrest (2023). Forensic Odontology. *Encyclopedia of Forensic Sciences*, 3(2), 630-645. DOI: <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-823677-2.00068-4>

6. Про державну реєстрацію геномної інформації людини : Закон України від 09 лип. 2022 р. № 2391-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2391-20> (дата звернення: 23.02.2026).

7. Hans H de Boer, George J R Maat, D Aji Kadarmo, Putut T Widodo, Ate D Kloosterman, Arnoud J Kal. DNA identification of human remains in Disaster Victim Identification (DVI): An efficient sampling method for muscle, bone, bone marrow and teeth. *Forensic Sci Int*. 2018 Aug; 289:253-259. doi: [10.1016/j.forsciint.2018.05.044](https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2018.05.044). Epub 2018 Jun 4.).

8. Katharina Helm, Christian Matzenauer, Franz Neuhuber, Fabio Monticelli, Harald Meyer, Stefan Pittner, Walther Gotsmy. Suitability of specific soft tissue swabs for the forensic identification of highly decomposed bodies *J Legal Med*. 2021 Jul;135(4):1319-1327. doi: [10.1007/s00414-021-02601-3](https://doi.org/10.1007/s00414-021-02601-3)).